

WOŹNIAK MIECZYŚLAW ARKADIUSZ (1933-2021)
inżynier, działacz państwowy i społeczny, nauczyciel akademicki,
autor publikacji naukowych i popularnych

Fot. KTPN

W 2021 r. Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk poniosło wielką stratę, jaką było odejście dr. inż. Mieczysława Arkadiusza Woźniaka, wieloletniego wiceprezesa naszego stowarzyszenia.

Urodził się w Kaliszu 2 stycznia 1933 r. w rodzinie Marcina Woźniaka, mieszkańca Rypinka. Jeszcze przed końcem II wojny światowej został przymusowo zatrudniony w kaliskiej Drukarni Radwanów, pracującej ówczesnie na potrzeby okupanta. Po wyzwoleniu podjął naukę w Państwowym Liceum Budownictwa w Poznaniu, kończąc tę szkołę w 1953 r. z tytułem technika budownictwa. W 1958 r. został absolwentem Wydziału Budownictwa Lądowego Politechniki Poznańskiej, uzyskując tytuł magistra inżyniera w zakresie architektury budownictwa przemysłowego i ogólnego oraz konstrukcji budowlanych. Wykształcenie uzupełniał (w latach 1972, 1978) na Politechnice Wrocławskiej na studiach podyplomowych z zakresu fizyki budowli oraz ochrony architektury zabytkowej przed destrukcją. Posiadał specjalizację zawodową I stopnia w zakresie budownictwa. W 1978 r. na Politechnice Wrocławskiej uzyskał stopień doktora nauk technicznych.

Pracę zawodową rozpoczął w 1958 r. na stanowisku projektanta w Biurze Projektów w Kaliszu, w latach 1962-1964 pracował w Jednostce Wojskowej w Pile (zajmującej się budownictwem) jako kierownik produkcji, zaś w latach 1964-1965 jako główny inżynier w Kaliskim Przedsiębiorstwie Budowlanym. Następnie był dyrektorem technicznym w Przedsiębiorstwie Budownictwa Rolniczego w Kaliszu-Szczypiornie i Przedsiębiorstwie Remontowo-Budowlanym w Kaliszu (1967-1975) oraz naczelnym dyrektorem w Zjednoczeniu Budownictwa, Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kaliszu (1975-1982). W latach 1982-1990 pełnił funkcję wicewojewody kaliskiego. Przez wiele lat był biegłym sądowym w sprawach budownictwa przy Sądzie Wojewódzkim w Poznaniu.

W latach 1964-1973 został dodatkowo zatrudniony jako nauczyciel przedmiotów technicznych w Technikum Budowlanym i Państwowej Szkole Technicznej w Kaliszu, zaś od 1987 r. rozpoczął pracę nauczyciela akademickiego. Od 1987 do 2003 r. był wykładowcą przedmiotów związanych z ochroną zabytków i rewaloryzacją zespołów zabytkowych w kaliskim Kolegium (później Instytucie i Wydziale) Pedagogiczno-Artystycznym Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. Przez dwie kadencje pełnił funkcję wicedyrektora Instytutu Pedagogiczno-Artystycznego UAM. Od października 1998 do września 2009 r. pracował na stanowisku profesora w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Koninie, a w latach 1998-2003 na stanowisku adiunkta w kaliskim punkcie konsultacyjnym Politechniki Poznańskiej. Od roku 2010 do 2013 był zatrudniony też jako starszy wykładowca w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie, filia w Poznaniu, a także w Wyższej Szkole Zawodowej „Kadry dla Europy”.

Podczas wielu konferencji naukowych w kraju i zagranicą wygłaszał referaty. Opiekował się też współpracą kaliskiego Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UAM z ośrodkami zagranicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem uczelni i środowisk artystycznych zaprzyjaźnionego z Kaliszem miasta Hamm w Republice Federalnej Niemiec oraz Grodna (Białoruś). Ta aktywność nagrodzona została Srebrnym Medalem Rady Miasta Hamm (Północna Nadrenia-Westfalia, Niemcy) za krzewienie przyjaźni i współpracy pomiędzy studentami kaliskiego Wydziału Uniwersytetu Adama Mickiewicza a młodzieżą miasta Hamm.

Obok pracy zawodowej działał społecznie w licznych organizacjach. Już od 1952 r. był aktywnym działaczem PTTK, tworząc wiele zakładowych kół tej organizacji i pracując w komisjach, a także organizując działania turystyczne zarówno na terenie Kalisza i ziemi kaliskiej jak i kraju. Od 2005 r. był członkiem Kapituły Odznaczeń Zarządu Głównego PTTK, a w 2009 r. otrzymał tytuł Członka Honorowego tej organizacji. Wyznaczał szlaki turystyczne, organizował wyprawy, pozostawił po sobie kilka historycznych opracowań regionalnych oraz dwa cenne informatory krajoznawcze.

Kolejnym polem działania M.A. Woźniaka była praca w strukturach Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, a także organizacja konferencji i wystaw tym zagadnieniom poświęconych. Ta działalność owocowała kolejnymi publikacjami, do dzisiaj zachowującymi swoją dokumentalną wartość. To m.in. edycje: *Miejscą walki i pamięci w województwie kaliskim* (1983), *Cmentarze i mogiły żołnierskie na terenie województwa kaliskiego* (Kalisz 1983), *Getta i obozy dla Żydów na terenie Kaliskiego w okresie okupacji hitlerowskiej* (1997) i in. Był też inicjatorem wielu upamiętnień dramatycznych wydarzeń drugiej wojny światowej, m.in. przez władze gmin Blizanowa, Grabowa, Sycowa i Stawiszyna. W tym obszarze mieści się też działanie w Terenowym Zarządzie Stowarzyszenia Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę, któremu to zagadnieniu poświęcił publikację *Stowarzyszenie Polaków poszkodowanych przez III Rzeszę Oddział w Kaliszu 1987-2015* (2015). Był także aktywny na polu działań społecznych, organizując i stając na czele Wojewódzkiego Oddziału Polskiego Związku Inżynierów i Techników Budownictwa w Kaliszu oraz działając w Federacji Towarzystw Kulturalnych Ziemi Kaliskiej.

Na uwagę zasługuje też Jego działalność naukowa i piśmiennicza, owocująca autorstwem 61 prac naukowych i popularnonaukowych, także drukowanych zagranicą. Jest wśród nich 13 pozycji książkowych, w tym podręczniki dla liceów profilowanych i plastycznych, skrypty dla studentów wyższych uczelni, w których pracował.

Szczególnie cenne okazały się jego prace poświęcone martyrologii Polaków i Żydów w okresie III wojny światowej, a także opublikowany w 1995 r. (i wznowiony w 2015 r.) album, zatytułowany *Kalisz 1914 – pogrom miasta*, pionierska edycja, przedstawiająca jednocześnie zburzony Kalisz i miasto odbudowane (stan z lat 80. XX w.); obrazy widziane z tej samej perspektywy i miejsca. Obszerny wstęp tej pracy wskazuje również na działania podejmowane przez władze miejskie i społeczeństwo kaliskie, w celu przywrócenia Kaliszowi jego historycznego układu urbanistyczno-architektonicznego i przeprowadzenia wielkiego dzieła odbudowy miasta.

Dr M.A. Woźniak w swojej długiej i obfitującej w sukcesy karierze został odznaczony i wyróżniony wieloma orderami i odznaczeniami państwowymi oraz honorowymi. To m.in. Krzyż Oficerski i Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Srebrny Krzyż Zasługi, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Odznaki honorowe: „Zasłużony działacz kultury”, „Za opiekę nad zabytkami”, „Za zasługi dla województwa poznańskiego, kaliskiego, płockiego i piotrkowskiego, Krzyż „Za zasługi dla ZHP”. Posiadał Srebrny Medal Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Gloria Artis”. Był Członkiem Honorowym PTTK i Yacht Klubu Polskiego.

Od zawsze związany z Kaliszem, w 2014 r. otrzymał odznakę „Zasłużony dla Miasta Kalisza”, wcześniej Odznakę Honorową Miasta Kalisza.

Szczególne zasługi poniósł M.A. Woźniak dla Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Jego wsparcie jako wicewojewody kaliskiego umożliwiło powstanie w Kaliszu tego stowarzyszenia naukowego, zaś działalność w towarzystwie zaowocowała nie tylko cenną publikacją *Kalisz 1914. Pogrom miasta* (Kalisz 1995, 2015), lecz także licznymi artykułami w „Zeszytach Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”. Przez kilka lat reprezentował Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk jako członek Zarządu Głównego „Patrii Polonorum”, stowarzyszenia zrzeszonego w międzynarodowej organizacji „Europa Nostra”. W tym okresie dwa obiekty na terenie południowej Wielkopolski wyróżnione zostały medalem „Europy Nostry” – pałac Radziwiłłów w Antoninie oraz drewniany kościółek „Na półku” w Bralinie koło Kępna. W dużej mierze była to Jego osobista zasługa, jak również małżonki, Bożeny Woźniak, przez wiele lat pełniącej obowiązki Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Był jednym z założycieli KTPN i przez trzy kadencje wiceprezesem zarządu towarzystwa, wnosząc do jego funkcjonowania doświadczenie w działalności społecznej i nieocenioną opiekę nad rozpoczynającym swoją działalność stowarzyszeniem. W 2016 r. Walne Zgromadzenie obdarzyło Go godnością Honorowego Członka Kaliskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

W osobie dr. inż. M. A. Woźniaka straciliśmy nie tylko współtwórcę sukcesów KTPN, lecz przede wszystkim człowieka niezwykle zaangażowanego w naszą wspólną pracę, wspierającego nas swoim doświadczeniem i pasją społecznika. Był dla nas wzorem pracowitości i naukowej skrupulatności, przez lata zasilając darami bibliotekę towarzystwa. Będziemy pamiętać Jego życzliwość i przyjaźń.

Krzysztof Walczak